

మే ద ర సౌ ర్గం

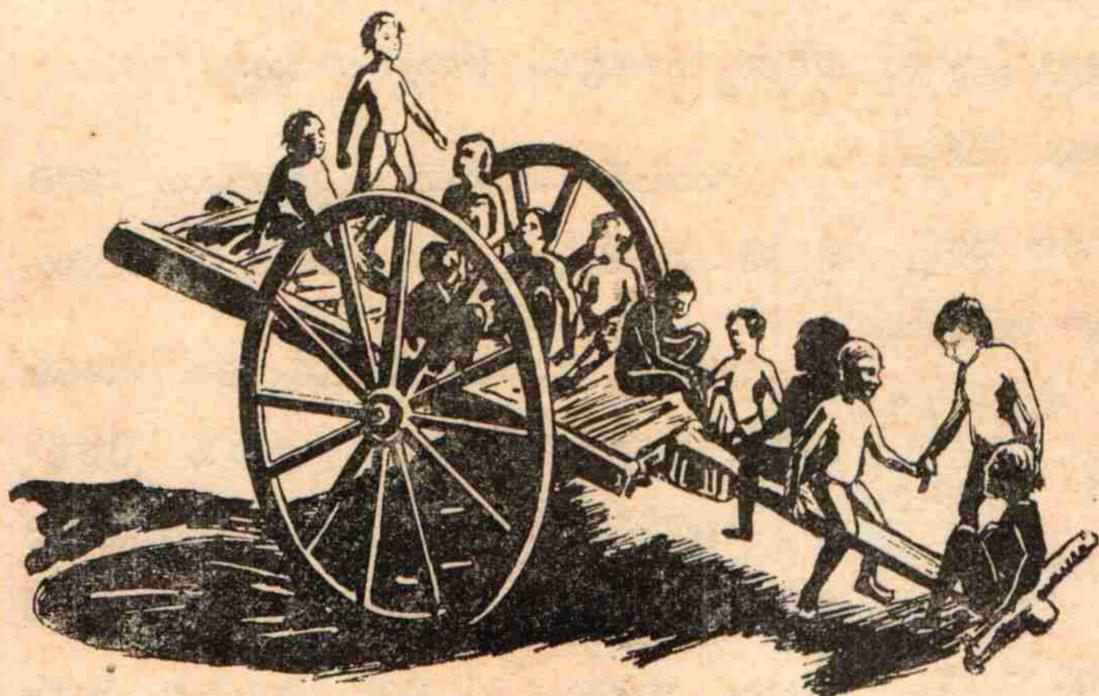
కవికొండల వేంకటరావు

ప్రేమ అనేది చిన్నప్పట్నుంచీ ప్రవర్ధమాన మాకుంటూ తుదకు వివాహంగా పరిణమించేది భాగ్యవంతుల్లోకన్న బీదల్లోనే ఎక్కువ అని అనిపించక మానదు, చిన్నవాళ్లందఱికీ, మేదరగూడెంలో చెప్పకునే ఆ వాళ్ల ప్రణయగాథనుబట్టి.

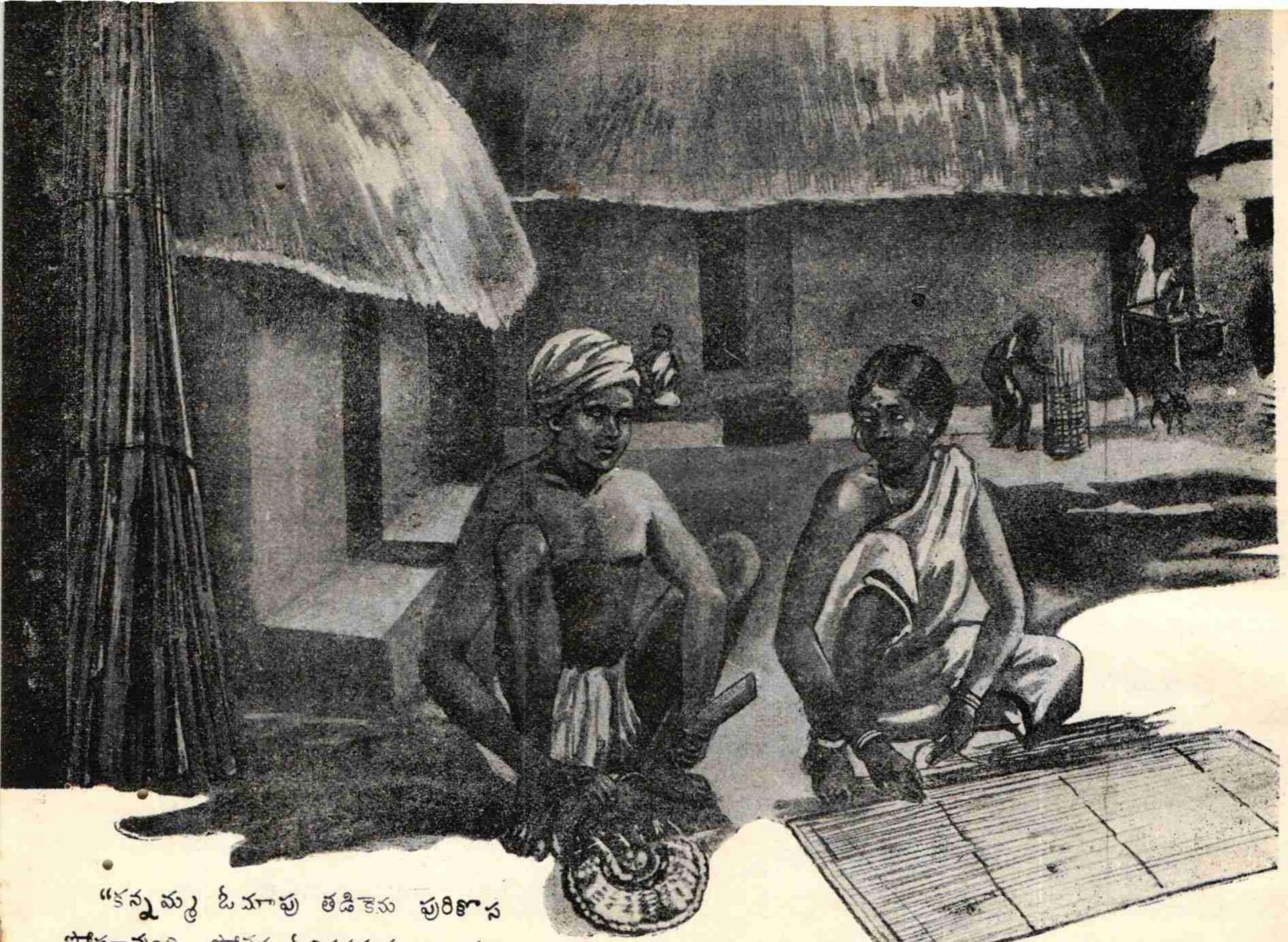
మేదరగూడెం పోతన్న చిన్నగుంటడిగా వున్నప్పుడేం జరిగిందిటా? — నా డొక గుడిసెలో అరుగుమీద కూర్చుని చూస్తూన్నాట్ట. ఎదూరుగుండా ఓ వెల్లడిస్థలం వుంది. ఆస్థలంలో ఓ పాత పాడయిపోయిన బండి వుంది. ఆబండిమీద కెక్కి సుమారు ఓఇరవై మంది అంతపిల్లా ఇంతపిల్లా ఆడ మగ వివక్షత లేకుండా కూర్చుని ఆడుకుంటూవున్నారు. కొందఱు కాడిమీద, కొందఱు వెనుమొసాన్ని, కొందఱు మధ్యను మొత్తంమీద

అందఱూ బండి తేలిపోకుండా జాగ్రత్తపడ్డారు. కాని వాళ్లల్లా ఆడుకుంటూంటే ఓ పెద్దవాడు గబుక్కున దూరాన్నుంచి “ఓరి! మీయిల్లు వల్ల కాడుగాను. పడిపోతారు. ఆ బండి ఎక్కారూ?” అని ఆంజనేయుల్లాగు గెంతి వాళ్లను పట్టుకోబోయేడు. ఆపాళంగా బండి మీదన్న పిల్లలందఱికీ జడుపెత్తింది. అందఱూ కూడా కొందఱు బిక్కమొగాల్తో, కొందఱు వెక్కువెక్కువకుపుల్తో, కొందఱు బెదురుచూపుల్తో ఇలాగ్గా పరుగుచుచుకున్నారు.

ఆ భయపెట్టే మనిషి, అమాంతంగా వాళ్లలో ఓచిన్నగుంటని రెండుచేతులా ఎత్తి పట్టేడు. దూరాన్నించి పోతన్న చూస్తూ వున్నాడు. చూస్తూవున్న పోతన్న నింకా చూడన్నట్టు గుడిసెలో లోతట్టునుండి వెనుకపెళ్లు చీల్చుకుంటూవున్న ఓముసిల్లి “ఒరేవు! పోతన్నోయి! సీపెళ్లాన్ని వాడెత్తుకుపోతున్నాడురో” అంది. పోతన్నకు పట్టరాని దుఃఖం వచ్చేసింది. నిజంగా ఎంచితే పోతన్నకూ ఆగుంటకూ పెళ్లికాలేదు ఏమీకాలేదు. అసలు వాళ్లిద్దఱికీ పెళ్లి అవుతుందో లేదో. ఊరికే వావి

“ఆబండిమీదకెక్కి సుమారు ఓఇరవై మందికూర్చుని ఆడుకుంటూవున్నారు.” కంది ముసిల్లి.

“కన్నమ్మ ఓమాపు తడికెను పురికొస
పోస్తావుంది. పోతన్న ఓవిసనకర అల్లుతూ
వున్నాడు.”

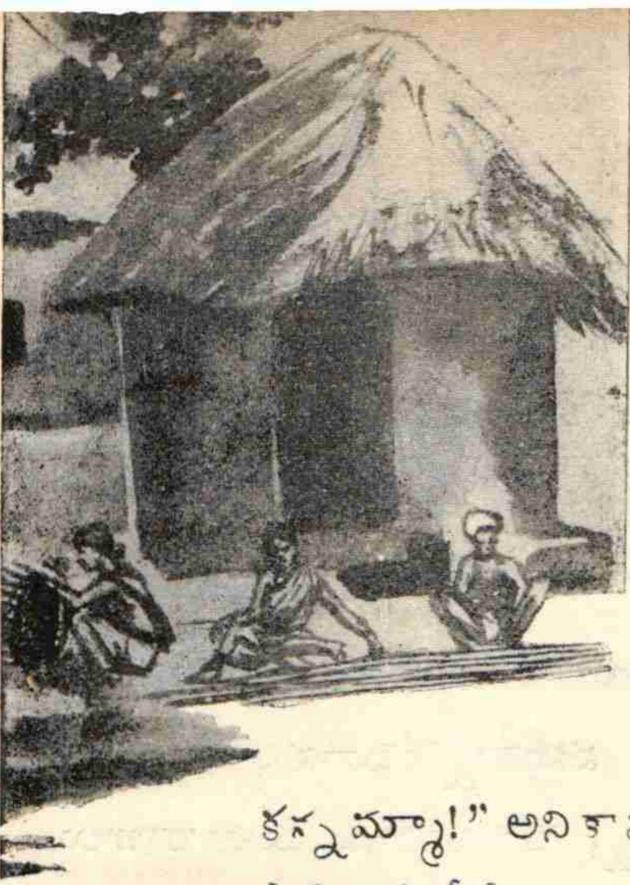
ముసిలిదాని, మాట విన్నాడుకమోసు
ఆంజనేయులుమనిషి - ఆవెంటనే తా నెత్తు
కున్నపిల్లని తీసుకొచ్చి పోతన్న నెత్తిమీద
కూర్చోపెట్టి “నీపెర్రాం నాకెందుకురా?
నీపెర్రాం నాకెందుకురా?” అని వాడి నెత్తి
మీద కూర్చోపెట్టినట్టు కూర్చోపెట్టి కిందకు
జార్చి తాను మాయమైపోయాడు. బిక్క
మొగాల్తోనూ, ఏడుపుమొగాల్తోనూ వున్న
పిల్లకాయలంతా వెనక్కు చూస్తూ ఆ ఆంజ
నేయులుమనిషిచేష్టకు పకపకా పకాపకా
నవ్వినాడు. వాళ్లన్నమాటేమిటి? గూడెం
యావనమ్మందీ ఆవినోదంలో పాల్గొన్నారు.

పోతన్న అన్న వైగుంటడు తన నెత్తెక్కి
దిగిన గుంటను చూచేడు. ఆగుంటతల్లి

దూరాన్నుంచి “ఒలేవు! నీయిల్లు మాసి
పోను. ఆడినెత్తెక్కి కూకునేకన్న ఇక్కడ
కూకుని యీపేళ్లు మణిసిపెడితేం? అణాడబ్బు
లోస్తయికాదే బుట్టకి?” అని కూకేసింది.
గుంట పాటిపోయింది. గుంటవెనకాతలే
పోతన్న చూపులు చెమ్మగిల్లాయి.

గుంటకు ఎనిమిదే ఖ్లంటాయి. పోత
న్నకు - మతేమన్నా - పండ్రెండే ఖ్లంటాయి.

ఆపొద్దు మొదలూ పోతన్న తన ప్రణయ
గాథకు పునాదివేయడం. గుంటపే రెవరా
అని ఆలోచించేవాడు దాన్ని పిలిచేవారి
నోటెంట. పిల్లతండ్రి ఎవరా అని తిలకించే
వాడు దాన్ని బజారుకు తీసుకెళ్లే ముగా
డొంక. పిల్ల నవ్వొలికిస్తూంటే ఇక పోతన్న

రూపం
తబ్బిబ్బె
పోయి
ది! గబ
గ బా
వెళ్లి “ఒ
లే పు!

కన్నమ్మా!” అని కావులించుకు
ఎత్తి కుదేసేవాడు. ఒళ్లంతా
సలిపేసేవాడు.

కన్నమ్మకు తొమ్మిదే
ళ్లొచ్చాయి పోతన్నకు మఠే
మన్నాడ మూడేళ్లొచ్చాయి.

పై బడ్డ ఏ డాదిలో
వూసేంటంటే — ఆ మే
దరగూడెలో వాల్లిద్దఱికి మహాజత అని
అనుకునేవారు పిల్లలంతా. పెద్దవాళ్లున్నా
అనుకునేవారు, “ఇఖి వాల్లిద్దఱికి పెళ్లి తప్పని
సరిగా చేస్తేనే యీ ప్రపంచంలో ఈడూ
జోడూ అనేపదానికి సార్థకం” అని.

గుంటకి పదేళ్లొచ్చాయి. గుంటడికి
మఠేమన్నా షధ్నాలుగేళ్లు వచ్చాయి.

ఈయేడాదిలో వూసేంటంటే — పోత
న్నకూ, కన్నమ్మకూ పెళ్లైందని అప్టాదశ
వర్షాల్లోను షట్నమంతా మోగిపోయింది.
కన్నమ్మమెళ్లొ పుస్తెమెఱుపు, పోతన్న కళ్లలో
నిదానంగా నీడట్టుకు నిల్చిపోయింది.

పోతన్న కోఱరవైయే ఱ్లొచ్చాయి
కన్నమ్మ కోఱదారే ఱ్లొచ్చాయి. కన్నమ్మ

అత్తింటి కొచ్చి పోతన్నతో సరాసరి
కూచుని, పేడుతియ్యడం, అంచుకొయ్యడం,
వెన్నళ్ల మొయ్యడం, వడపదుయ్యడం, ఇలాంటి
కులవృత్తిపనుల్లో మఱిలిది.

మనువుచనువుకొద్దీ, ఓరోజుని మఱి
దగ్గరసా ఆరుబయట కూర్చున్నారూ పోతన్నా
కన్నమ్మా యిద్దఱూను. కన్నమ్మ ఓచూపు
తడికెను పుటాస పోస్తూవుంది. పోతన్న
ఓవినస కర్ర అల్లుతూవున్నాడు.

ఆసమయంలో వాళ్ల చుట్టూవున్న జగత్తు
ఎలావుందో ముందుగా ఆకలించి, తరువాతను
వాళ్ల ఆంతరంగిక ప్రవృత్తి యోజిస్తే ఎటువంటి
వానికైనా బోధపడుతుంది. ఈజగత్తు మిథ్య
అనీ, మిథ్యేకాదు అసలే లేదనీ, అక్కడున్న
దల్లా పోతన్నా కన్నమ్మా ఇద్దఱే అనీ బోధ
పడుతుంది.

నిజంగా చుట్టూవున్న పెంటపోగుల
ధొళి, కసాయిదుకాణంమీదుగా ఎగిరివచ్చే
గద్దయ్యాల, గుడారోళ్ల కుక్కమొఱుగు,
గుడిసెలయిఱుకు, ఇవేమిన్నీ వాళ్ల మన
స్సుల్లో మననం గొల్పడంలేదు. వాళ్ల మన
స్సుల్లో పనిచేస్తూవున్న దొకానొక ప్రేమ
తరంగము! చిన్ననాటి వాళ్లయొక్క యొకా
నొక కల! — ఆకలవెలుగునే మెలకువగొనే
వాళ్లదైన యొకానొక నిదురజోగు.

కన్నమ్మ అంది పోతన్నతో — “ఈ
యేళ నీవినసకర్ర ఎవరిచేతుల్లో షడి మెఱిసి

పోతుందో?" అని. పోతన్న "మహారాజులుం గారు పురమాయిం చేరే ఇది. ఆయనే వినరుకుంటారుట దీంతో" అన్నాడు. కన్నమ్మ వెంటనే అది "అబ్బో! అబ్బో! ఆకూంత విసినికర్రకే నీ వంత కులుకు కులికిపోతే నే నెంత కులికేదిరా యీచూపుతడిక్కి! ఇది మహారాణిగారు పురమాయిం చేరు. ఆవిడ దీని వెనకాతంకి నాట్యమాడతారంట" అంది.

సంతోషాశ్రులు ఇద్దరికీ వెల్లివిరిసిపోయి న్నాయి వైనల్లాసంతో. ఇద్దరూ వారివారి చేతల్ని అమ్మజూపడానికి ప్రయాణమయి నారు.

ఆరోజు చాలా ఉక్కగావుంది. అంజనీ ప్రియుడు మఱోతూరి ఏడుఘడియలు ఉగ్గ బట్టడం ఆరోజునే అన్నట్లు మిక్కిలీ ముక్కి పోతూవుంది జగత్తు అంతా.

మహారాజావారూ, మహారాణిగారూ ఇద్దరూ కోటగోడలమధ్యన వుండి అను కుంటూవున్నారు.

మహారాజావారు "ఇంకా పురమా యించిన విననకర్ర రాలేదేమిరా?" అని. మహారాణిగారు "ఈగోడ తీసివేసి యిక్క డోచూపుతడికె కట్టించినా బాగుండీది. రవ్వంత యూపిరాడేదేమో?" అని.

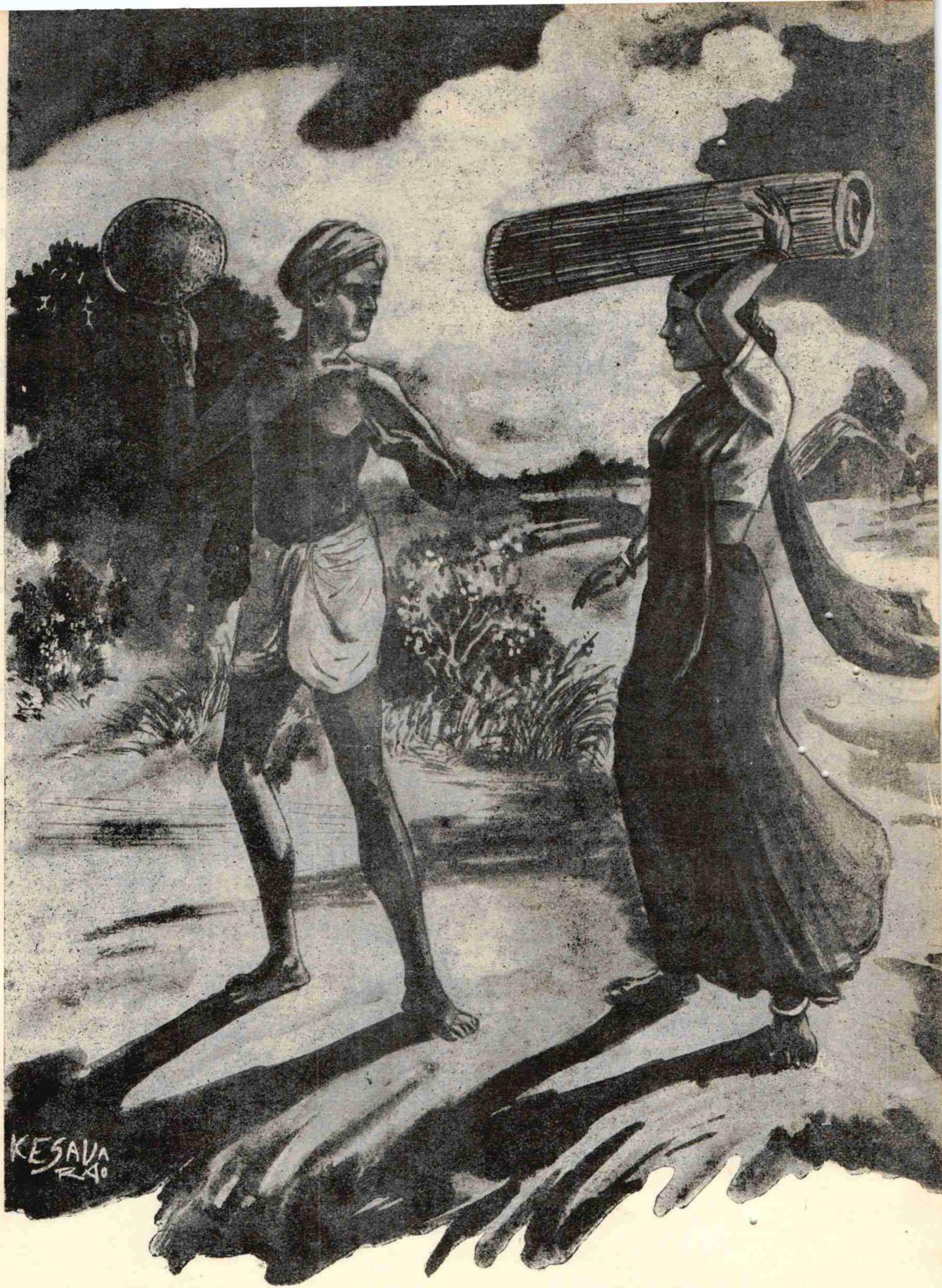
ఎంతకూ మేదరవాల్లవల్లూ విననకర్ర గాని, చూపుతడికెగాని తీసుకుని వచ్చిన

జాడ కనపడలేదు. అందుమీద సేవకుల్ని విలిచి, మహారాజావారు వెళ్లి కనుక్కొని ఆమేదరవాల్లను అక్కలు విటినికట్టి తీసుకు రమ్మన్నారు.

సేవకులు కోటలోంచి వీధిలో కొచ్చి మేదరవాల్లు వస్తున్నారేమోనని చూచేరు. మేదరపోతన్న, తా నానాడు మహారాజులుం గారికోసం అల్లి మహారాజులుంగారికోసం తీసుకువస్తూవున్న విననకర్ర చేతపుచ్చుకుని తానే విసురుకుంటూ వీధంట నడుస్తూ, కోట కూడా దాటి అవతలవీధి కెక్కడకో పోతూ వున్నాడు.

అందుమీద సేవకులు మేదరపోతన్నను కూకేశారు. కాని పోతన్న వెనక్కు తిరిగి చూడడం. వాని నడకే పరుగులాగుంది. చేతిలోని విననకర్రతో తన వాల్లు విసురు కుంటూ పోతూవున్నాడు. వెనకచూపు లేనేలేదు వాని కళ్లలో. పోతన్న వెళ్లాం కన్నమ్మ అయినట్టాయినా చూపుతడిక నెత్తి నెట్టుకుని ఒకటేనడక ఒకటేనడక ఊరావలి దిబ్బండలంకేసి. తన నీడను మాత్రం తనతోకూడా రమ్మన్నట్టే సంజ్ఞా మాత్రంగా మునివ్రేళ్ల పూమట్టెల్ని సవ్వడి గావిస్తూంది.

సేవకులు వెళ్లి ఆరెండవంతలూ రెండు మహాసమస్యల్లాగు రాజదంపతులకు విన్న వించారు. రాజదంపతులు ఆమేదరవాల్ల వెట్టి యెట్టిదో గ్రహించుదామని, మేకదిగి,

“ పోతన్న:—ఓసి! ఈ రోజున ఒక్క శరీరానికి చెమటపోయడమేకాదే, హృదయానిక్కూడా పోస్తూవున్నట్టుంది.”

13.

12.

10ఎ

౧౫౯౯

కోటవెలువడి, తోటవిడిచి, పేటలోపడి, ఊరావలకు జేరుకున్నారు. రాజదంపతుల్లో అమాత్యాదులు, అమాత్యాదుల్లో ప్రజలు, ప్రజల్లో పశువులు, యావన్మంది ఆయుక్కుపోతలో, ఎవళ్లయూర్పులగాలితోనే వాళ్ల వళ్లు ఆర్పుకుంటూ నడవసాగేను.

చివరకు వింటే ఆమేదరదంపతుల నోటి నుంచి తేలిన రహస్యం ఇది -

కన్నమ్మ: - "పోతన్నా! నీ విననకర మహారాజులుంగారి కిప్పక నివ్వసురుకుంటూ వ్రాస్తా వేమిరా? బాగుంటుందిరా? ఆసంగతి చూస్తే మహారాజులుంగా రుచ్చుకుంటారా" అంది.

పోతన్న: - "ఓసి! ఈ రోజున ఒక్క శరీరానికి చెమటపోయడమేకాదే, హృద

యానికూడా పోస్తూవున్నట్టుంది. చూడు. ఆలాంటప్పుడు నే ముందు విసుగుకోకుండా యింకోళ్ల కీవిననకర ఎలా ఇవ్వగలను చెప్పు!" అన్నాడు.

"అదే నే నాలోచిస్తూవున్నదీని. ఈ రోజున ఉక్కపోత నాలుగోడమధ్యనీ వున్నట్టుగాలేదురా పోతన్నా! దిబ్బండలాన్ని కూడా తీసేసారేసి, ఆదిగ్భిత్తికి బదులుగా ఈచూపుతడికెకడితే ఎలావుంటుందో అని ఆలోచిస్తూపోతూవున్నాను" అంది కన్నమ్మ.

"అప్పుడు నీచూపుడికెలోంచి సార్గం కనిపిస్తుంది" అన్నాడు పోతన్న.

విన్నవాల్లంతా తాం భూమ్మీద పడుతూవున్న ఉక్కబాధ మఱిచిపోయి వాళ్లను వెట్టిగా చూడదొడగేరు. మహారాజులుంగారూ, మహారాణిగారూ కూడాను!

